

HISTORIE FONDU KNIHOVNY NGP

Knihovna Národní galerie Praha má svou předchůdkyni v příruční knihovně Společnosti vlasteneckých přátel umění v Čechách (SVPU), založené v roce 1796 vlastenecky smýšlející šlechtou z iniciativy hraběte Františka Josefa Šternberka a několika vzdělaných měšťanů.

Za cíl si SVPU vytyčila zvelebení vkusu, povzbuzení zájmu o umění a záchranu domácích uměleckých děl před vývozem do zahraničí. Za tímto účelem byla zřízena Obrazárna SVPU.

Základem současného fondu knihovny Národní galerie Praha se stal fond knihovny Obrazárny SVPU, budovaný systematicky od roku 1880, část fondu tzv. grafické knihovny, jež svým charakterem nepatřila ke sbírce knižní grafiky a ilustrace a fond knihovny Moderní galerie (1902–1942). Po ukončení činnosti SVPU v roce 1950 se součástí dnešního fondu knihovny stal také knižní fond příruční spolkové knihovny SVPU. Nejstarší dochovaný inventář příruční spolkové knihovny pochází z roku 1839 a obsahuje 462 svazků rozdělených dle oborů. Inventář obsahuje pouze údaje o počtu svazků jednotlivých dokumentů, další inventáře z let 1855–1880 již obsahují informaci o způsobu získání a ceně publikací. Do dnešní doby se dochoval také vázaný katalog knihovny Obrazárny SVPU z let 1893–1920, založený malířem Viktorem Barvitiem, tehdejším inspektorem obrazárny a vzdělaným člověkem širokého rozhledu. Katalog obsahuje 505 svazků knih, katalogů výstav a sbírek a aukčních katalogů. Prvním dochovaným přírůstkovým seznamem vedeným dle knihovnických pravidel je stále aktuální Seznam knihovny Obrazárny z let 1880–1940.

Jednotlivé knihovny působily do roku 1948 samostatně. Byly průběžně doplňovány, jednak z příspěvků členů SVPU, jednak dary jednotlivců, později po vzniku samostatného státu, také státními dotacemi. K podporovatelům knihovny Obrazárny SVPU patřili např. MUDr. Josef Hoser a Vojtěch rytíř Lanna, kteří věnovali do fondu knihovny množství cenných publikací. Významným příznivcem knihovny již čsl. státní obrazárny byl MUDr. František Macháček (1882–1945), lékař ústavu pro choromyslné v Bohnicích, sběratel, mecenáš a bibliofil, který věnoval do fondu grafické knihovny velké množství děl z oboru kresby a grafiky. Svým odkazem pak významně rozšířil fond této knihovny o nákladná a vynikající díla faksimilí kreseb ze zahraničních grafických sbírek.

